

žalovaná v rekursu.) Tím však nic se nemění na zákonném účinku prodeje a předání nájemní věci co do zrušení nájemní smlouvy mezi původními stranami, neboť tento účinek nemůže býti vyloučen jednostranným ujednáním nájemníka s jinou osobou. Pro tento účinek jest také bez významu okolnost, že po dobu platnosti zákona o ochraně nájemníků smí býti dána výpověď jen se svolením soudu, podléhá-li nájem záštitě zákona. Poukaz odvolacího soudu na předpis § 1409 obč. zák. a na domnělou nesrovnalost, že by nový vlastník odpovídal za přeplatky na nájemném i z doby, kdy ještě vlastníkem nebyl, nemá váhy, neboť § 1409 obč. zák. má ještě další předpoklady, o nichž se tu netřeba šířiti, a mimo to nemůže nic měniti na předpisu § 20 (3) zákona o ochr. náj., že promlčecí lhůta počíná »od zrušení nájemní smlouvy«. Kromě toho lze však poukázati na jinou nesrovnalost, k níž by vedl názor odvolacího soudu, totiž, že by se nárok na vrácení přeplateků proti původnímu pronajímateli nepromlčel třeba ani za třicet roků, kdyby nájemník po tak dlouhou dobu zůstal v nájemním poměru s novým nabyvatelem domu. To by však přímo odporovalo úmyslu zákona, který poslední větou § 20 (3) zák. o ochr. náj. patrně sledoval cíl, by nájemník nemusil vésti spory s pronajímatelem, dokud jest nucen setrvati s ním v nájemním poměru. Tento ohled odpadne, jakmile byl nájemní poměr s pronajímatelem zrušen. Naproti tomu vyžaduje toho právní řád a klidné soužití občanů, aby byla nejistota o jsoucnosti nároku na vrácení přeplateků pokud možno brzy odstraněna a by stanovením kratší promlčecí lhůty byla brzy zavedena bezpečnost do právních vztahů stran. Těmito hledisky byv veden, pošinul zákon odchylkou od předpisu § 1478 obč. zák. (podle něhož počíná promlčení vznikem nároku) počátek promlčecí lhůty až do zrušení nájemní smlouvy, ale s druhé strany zkrátil promlčecí lhůtu odchylkou od § 1479 obč. zák. ze třiceti let až na šest měsíců. Mluví-li tedy zákon v § 20 (3) zák. o ochr. n. o »zrušení nájemní smlouvy«, má při nároku na vrácení činžovních přeplateků na mysli právě onu nájemní smlouvu, která trvala mezi stranami a ze které nájemník svůj nárok vyzuje proti pronajímateli, nikoli smlouvu, ve které bylo pokračováno s jiným pronajímatelem. Podle toho, co bylo vyloženo, jest žalobní nárok, jenž byl uplatněn teprve po 2 letech a 8 měsících po zrušení nájemní smlouvy, promlčen. Tím jest ovšem spor již rozhodnut a není třeba obírat se ještě celou řadou jiných námitek žalované strany, zejména také námitkou zpětné působnosti § 22 (2) poslední věty zákona ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n., kterou odvolací soud řešil.

Čís. 8735.

Právo lovití ryby jest právem soukromým.

Historický vývoj rybářského práva.

Majitel rybolovu v Čechách může vydržeti právo vstoupiti na pobřežní pozemky. Pokud vydržela obec toto právo jeho faktickým výkonem prostřednictvím osob spachtovavších od ní rybolov a jich pomocníků.

(Rozh. ze dne 22. února 1929, Rv I 1085/28.)

Žalující obec domáhala se proti žalovaným určení, že jí přísluší právo vstupovati na pozemek žalovaných, pokud jest toho třeba k výkonu práva rybolovu, a že žalovaným nepřísluší právo zřizovati plot na pozemku aniž zřízením plotu zabraňovati žalobkyni přístup na pozemek, pokud jest toho třeba k výkonu rybolovu, jakož i, by byli žalovaní uznáni povinnými odstraniti část plotu, již byl zabraňován žalobkyni přístup k výkonu práva rybolovu. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Odvolací soud zamítl usnesením do rozsudku pojatým námitku nepřipustnosti pořadu práva, teprve v odvolacím řízení vznesenou. Dovolatelé napadají toto rozhodnutí v rámci dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s. Tím vlastně uplatňují dovolací důvod § 503 čís. 1 a 477 čís. 6 c. ř. s., než neprávem. Právo lovit ryby jest v § 292 obč. zák. prohlášeno za věc nehmotnou a poměry tohoto práva se týkající upravují se i na jiných místech občanského zákona (§ 295, 383, 413, 477 čís. 5 a 1457 obč. zák.). Jest tedy tomuto právu přiznati povahu práva soukromého, což uznává právní nauka i praxe (srovnej Randa Vlastnictví 1922 str. 45, rozhodnutí čís. 7204 sb. n. s. a rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni Gl. U. čís. 14409 a 14663 st. ř. a 4283 n. ř.).

Zbývá otázka právního posouzení. Jest nesporno, že žalobkyni ode dávna přísluší právo chytati ryby v úseku potoku čís. kat. 1870 hraničícím s loukou čís. kat. 1222. Soudy nižších stolic správně uvádějí, že v Čechách dosud neplatí zákon ze dne 25. dubna 1885, čís. 58 ř. zák. a tudíž ani předpis § 5 téhož zákona, dovolující za určitých záruk rybářům a jich pomocníkům, by vstoupili na pobřežní pozemky. Žalobkyně míní, že již z přirozenosti práva k rybolovu plyne toto oprávnění. Ale v této všeobecnosti nelze otázku tu ve sporu, o nějž tuto jde, řešiti, ježto není skutkový podklad k tomu potřebný s dostatek objasněn. Právo rybářství bývalo kdysi výsadním právem pozemkových vrchností. Poměry postupem času až do roku 1848 se vyvinuvší nebyly jednotejné, a ani později až do vydání zákona čís. 58 ř. zák. z roku 1885 nebylo na tomto stavu nic podstatného měněno. Tak na př. bylo při vyvazovací akci zdůrazněno (min. výnos ze 7. dubna 1852, 7997), že jest chrániti stav z roku 1847, a zároveň poukázáno na to, že vlastníci břehů mají vstupování osob k rybářství oprávněných trpěti tím způsobem a v tom rozsahu jako před rokem 1848 (viz Mischler Ulbrich Staatswörterbuch II. díl str. 106). Při šetřeních, která byla na základě výnosu ministerstva orby ze dne 26. července 1879, čís. 6759 konána k vůli nové úpravě vnitrozemského rybářství, bylo zjištěno, že vlastníci pobřežních pozemků většinou bez závady dovolují vstup na břeh, ale ve výjimečných případech nikoli, při čemž jsou osoby k rybolovu oprávněné oproti nim bezmocné (srv. Kaserer »Oesterreichische Gesetze mit Materialien« XXXIX str. 18). Na základě skutečností, že žalobkyni přísluší ode dávna právo lovit ryby a že se toto právo vykonává jen se břehu, nelze tudíž

onu zásadní všeobecnou otázku spolehlivě rozřešiti. Zbývá proto otázka, zda žalobní nárok lze opřít o vydržení. Dovolatelé uvádějí v dovolání, že prý žaloba není opřena o tento důvod, ale neprávem. Připustiti jest, že žalobkyně výslovně neřekla, že opírá žalobu o důvod vydržení, stačí, však, že v žalobě uvedla, že výkon práva lovití ryby by byl ilusorním bez práva vstupovati na břeh, takže toto právo patří k obsahu práva lovití ryby a z něho plyne, a že za sporu přednesla, že právo lovití ryby vykonávala odedávna dočasnými pachtýři a že pachtýři je skutečně vykonávali, dále že vyličila, kdo byl pachtýřem od roku 1893. Tím opřela nejen nabytí hlavního práva lovití ryby, nýbrž i nabytí práva vstupovati na břeh, — podle jejího názoru pouhé to akcidence hlavního práva, — o důvod vydržení. Neprávem proto poukazují žalovaní na předpis § 1501 obč. zák. Podotýká se, že ve sporu nebylo tvrzeno, že se výkon rybářství děl jinak než se břehu, a že odvolací soud má za nesporné, že se jen takto vykonávalo, tak že výkon rybářství byl současně i výkonem práva vstupovati na břeh. Pro správnost názoru dovolatelů nespovědí ani to, že se žalobkyně nabízí v žalobě k náhradě škody rybáři a personálem způsobené; tím ovšem žalobkyně přizpůsobuje se předpisu § 5 zák. čís. 58 ř. zák. z r. 1885, v Čechách neplatícímu, ale ani z toho nelze ještě dovozovati, že pozdějším přednesem neuplatňuje důvod vydržení. Dovolatelé uvádějí, že sám odvolací soud uznává jejich názor, že žalobkyně právo vstupovati na břeh neopírá a nemůže opřít o vydržení. Ale dovolatelé nevystihli smysl toho, co praví odvolací soud. Procesní soud uvedl totiž v důvodech svého rozsudku, že žalobkyně vykonávala více než třicet let rybářství a tím vydržela právo vstoupiti na břeh, aniž výslovně dodal, že miní právo vstoupiti na břeh jen, když a pokud toho třeba k výkonu rybolovu. Odvolací soud pak k tomu praví toto: »V poslednějším směru sdílí odvolací soud právní náhled odvolatelů, že žalobní nárok nemůže býti opřen o vydržení práva vstoupiti na břeh, neboť takové samostatné právo nechtěla žalobkyně nikdy vykonávati, nýbrž vstupovala na parcelu č. kat. 1222 vždy jen za účelem výkonu rybářství«. V dalších svých vývodech přihlíží odvolací soud ke zjištění, že u výkonu tohoto práva lovití ryby osoby rybařící vždy vstupovaly na parcelu č. kat. 1222 i při odporu vlastníků pozemků. Tudíž odvolací soud nesouhlasí s tím, že žalobkyně mohla vydržeti samostatné právo vstupovati na cizí pozemek, ale nevylučuje možnost vydržeti právo vstupovati na břeh omezené na potřebu rybářství. Žalobkyně nedomáhá se v žalobní prosbě, dávajíc tomu na třech místech žalobní prosby zcela určitý výraz, by jí bylo přiznáno samostatné právo vstupovati na břeh, nýbrž osobuje si toto právo jen pro ty případy, kdy a pokud toho jest třeba k výkonu jejího práva lovití ryby. Soud procesní ze zjištěných okolností správně dovodil, že k vydržení práva v tomto rozsahu došlo podle § 1477 obč. zák. faktickým výkonem tohoto práva prostřednictvím osob rybolov od žalobkyně spachtovavších a jich pomocníků po dobu více než třicet let. Vstupovali-li rybáři rybolov pachtovavší a jejich pomocníci na pobřežní pozemky u výkonu rybolovu, jest faktické výkony práva vstupovati na pobřežní pozemky těmito osobami předsevzaté, po-

suzovati jako držební činy žalobkyně samotné. Nelze proto žalobkyni upřítí oprávnění k žalobě, nehledíc ani k tomu, že dovolatelé vznesli námitku nedostatku aktivního oprávnění teprve v opravném řízení, takže jde tu i o nepřípustnou novotu. O tom, že rybáři a jich pomocníci vstupovali na pozemek jako na veřejný statek, nemůže býti v tomto sporu řeči. Dovolatelé poukazují v odvolání také na to, že rybáři mysleli, že právo ke vstupování na pobřežní pozemky mají na základě rybářského lístku, tedy na základě zákonného povolení a jako výkon veřejné moci. Ale dovolatelé přehlíží, že rybářským lístkem nezakládají se a ani nepropůjčují práva rybářská, nýbrž že propachtování jich a tudíž možnost výkonu práv těchto na základě svolení a souhlasu majitele rybolovu jest podmínkou vydání rybářského lístku, který sleduje účely rybářské policie a ne úpravu soukromých poměrů (srv. čl. IX předposlední odstavec vyhlášky místodržitele ze dne 23. června 1913, čís. 34 zem. zák. pro Čechy). Proto oním názorem rybářů nebyla by dotčena držba práv žalobkyně. Rovněž nerozhodno jest, že rybář Jan K. při výkonu rybolovu vstupoval na pozemek žalovaných mysle, že vlastník pozemku nemá nic proti tomu vzhledem k přátelským vztahům; záleží jedině na tom, že obec jako majitelka rybolovu neodvozovala své právo ze svých přátelských vztahů k vlastníkům pozemku.

Čís. 8736.

Soudce nemusí sice za všech okolností vyhověti žalobcovu návrhu, by byl vynesen částečný rozsudek pro uznání (§ 391, první odstavec, čr.), jest však k tomu povinen, jsou-li pro to zákonné předpoklady, zejména urychlí-li se tím řízení a dopomůže se žalobci v kratším čase k vykonatelnému rozhodnutí.

(Rozh. ze dne 22. února 1929, R II 39/29.)

Soud první stolice zamítl návrh, by byl vydán dílčí rozsudek následkem uznané části žalobního nároku. **Rekursní soud** uložil prvnímu soudu, by o uznané části žalobního nároku vydal dílčí rozsudek. **Nejvyšší soud** nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalovaní vytýkají rekursnímu soudu a) že nevyložil správně projev žalovaných o uznání, ježto prý jejich uznání, učiněné při prvním ústním jednání ve příčině 339 Kč 50 h ze žalobní pohledávky 842 Kč 90 h není jasné a jejich projev jest vlastně jen návrhem na odsouzení žalobce k náhradě útrat podle § 45 čr., b) že neprávem nutí procesní soud, by na návrh žalobců vynesl dílčí rozsudek pro uznání ihned, protože prý to zákon ponechává v § 391 první odstavec čr. volné úvaze soudu. Leč